

Анотація

на дипломну роботу здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою спеціальності 016 Спеціальна освіта галузі знань 01 Освіта Косінчук Тетяни Олександрівни на тему
«СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РІЗНИМИ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ»

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, професор Мельніченко Валерій Володимирович

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та інклюзивної освіти МНУ імені В.О.Сухомлинського Вдовиченко Раїса Петрівна

Структура та обсяг дипломної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до них, загального висновку, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 162 сторінки, основний матеріал викладено на 114 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 3 діаграми, 5 схем. У переліку використаних джерел 98 найменувань, 4 додатки на 38 сторінках.

Об'єкт дослідження - процес використання комп'ютерних технологій у роботі із дітьми дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Предмет дослідження - сучасні підходи до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Мета дослідження - теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити ефективність моделі застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Завдання дослідження: на підставі аналізу наукових джерел з'ясувати стан проблеми в психолого-педагогічній теорії та в освітній практиці; визначити критерії, показники та схарактеризувати рівні сформованості інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку; розробити й апробувати експериментальну модель застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Дослідження здійснювалося у три етапи.

Методи дослідження: теоретичні: системний аналіз та узагальнення філософської, психолого-педагогічної та науково-методичної літератури, а також періодичних видань з питань застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій в навчальному процесі дітей дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку; теоретичне обґрунтування і створення системи роботи з використання комп'ютерних технологій; емпіричні: діагностичні (бесіди, тести, анкети, комп'ютерні діагностичні ігри); обсерваційні (психолого-педагогічні спостереження: пряме опосередковане); експериментальні (педагогічний експеримент: констатувальний, формувальний, контрольний) для педагогічного оцінювання рівнів сформованості інформаційної компетенції; математичні: кількісна та якісна обробка результатів дослідження.

Дослідно-експериментальною базою дослідження виступив дошкільний навчальний заклад комбінованого типу м. Миколаєва № 140 (ясла-садок) «Малятко». У дослідженні взяли участь 40 дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку (дві старші корекційні групи для дітей із затримкою психічного розвитку та 10 дітей логопедичної групи).

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження: виокремлено, теоретично обґрунтовано і експериментально перевірено педагогічні умови застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у

навчальному процесі дітей дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку; уточнено сутність поняття «логопедичний супровід» стосовно дітей дошкільного віку; визначено критерії, показники та рівні сформованості інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку (високий, середній, низький).

Практична значущість дослідження полягає в тому, що розроблено систему роботи застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку, розроблено методичну документацію: анкети для батьків дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку та вихователів корекційних груп ДНЗ.

Матеріали дослідження можуть бути презентовані студентам спеціальності «Дошкільна освіта», «Педагогічна освіта», «Практична психологія» та «Спеціальна психологія», «Дефектологія. Логопедія» під час проведення лекційних, семінарських та практичних занять, а також працівникам ДНЗ із метою підвищення ефективності навчально-виховного та корекційно-розвивального процесів дітей дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Започатковуючи дослідно-експериментальну роботу нами насамперед був з'ясований зміст знань, умінь і навичок, якими необхідно оволодіти дошкільникам з формування інформаційної компетенції, які визначають і конкретизують: державний стандарт дошкільної освіти та програми, що рекомендовані Міністерством освіти та науки України.

Аналіз науково-методичної літератури, періодичних видань та навчально-виховної документації дошкільного навчального закладу комбінованого типу м. Миколаєва № І 40 (ясла-садок) «Малятко» (аналіз чинних програм, анкетування вихователів корекційних груп та спеціалістів - дефектологів, логопедів та психологів дошкільного навчального закладу,

аналіз методичних посібників та планів корекційної роботи тощо,) засвідчили, що державний стандарт дошкільної освіти, спрямовує зусилля вихователів, дефектологів, логопедів, та психологів на формування інформаційної компетенції, що включає: обізнаність із комп'ютером, способами керування комп'ютером за допомогою клавіатури, «миші», здатність розуміти і використовувати спеціальну термінологію (клавіатура, екран, програма, диск, клавіша, комп'ютерні ігри тощо) та елементарні прийоми роботи з комп'ютером у процесі виконання ігрових та навчально-розвивальних програм, створених для дітей дошкільного віку; вміння дотримуватись правил безпечної поведінки під час роботи з комп'ютером.

Педагогічний експеримент, проведений нами відповідно до мети і гіпотези дослідження, проходив у три етапи: констатувальний, формувальний і контрольний.

Започатковуючи експеримент, нами були проаналізовані програми навчання та виховання дітей «Дитина», «Дитина в дошкільні роки» та програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку ВІД 3 до 7 років «Віконечко», за якими було визначено критерії (когнітивний, діяльнісно-практичний, мотиваційно-рефлексивний) та показники сформованості інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Результати констатувального експерименту показали недостатній рівень сформованості мовленнєвої компетенції старших дошкільників. Формувальний експеримент проводився в три етапи.

На першому етапі нами було визначено оптимальні умови для реалізації комплексної програми забезпечення логопедичного супроводу сімей, які виховують дитину дошкільного віку з порушеннями мовлення.

На другому етапі проводилась розробка і апробація експериментальної моделі застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку, було розроблено спеціальну систему

застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку, на основі якої був складений застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку відповідно до тематичного принципу, до змісту якого увійшли всі форми та методи роботи, які ми радимо використовувати педагогам (вихователям корекційних груп) та спеціалістам (дефектологам, логопедам, психологам) дошкільного навчального закладу. Саме така система, на нашу думку, позитивно впливала на рівні сформованості інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку наприкінці навчального року.

На третьому етапі здійснювався порівняльний аналіз отриманих результатів експерименту.

Зробивши порівняльний аналіз рівнів сформованості інформаційної компетенції дітей старшого дошкільного з різними порушеннями психофізичного розвитку на кінець року, показав, що більшість дітей експериментальної групи досягли високого і середнього рівня. Натомість, в контрольній групі суттєвих змін в рівнях майже не відбулося.

Отже, використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей старшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку дало свої позитивні результати.

Перспективи подальшого дослідження даної проблеми ми вбачаємо у пошуках ефективних шляхів застосування сучасних підходів до використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі дітей раннього та молодшого дошкільного віку з різними порушеннями психофізичного розвитку.

Ключові слова: комп'ютерні технології, спеціальна освіта, навчальний процес, діти дошкільного віку, порушення психофізичного розвитку.